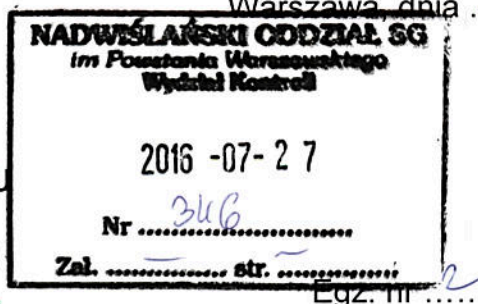

KOMENDANT
NADWIŚLAŃSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ
im. Powstania Warszawskiego

por. SG Adam MRÓZ

NACZELNIK

WYDZIAŁU OPERACYJNO-ŚLEDZCZEGO
NADWIŚLAŃSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat „Prawidłowość zabezpieczania dowodów rzeczowych w postępowaniu przygotowawczym” zrealizowanej w trybie zwykłym w Wydziale Operacyjno-Śledczym¹ Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej², z siedzibą przy ul. 17 Stycznia 23, 02-148 Warszawa ujętej w Planie Kontroli Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego³ NwOSG na 2016 r.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie wytycznych stanowiących załącznik do decyzji nr 65 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych⁴, przez zespół kontrolny w składzie:

kierownik zespołu:

- mjr SG Marek PETRONIEC – starszy specjalista Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego NwOSG, upoważnienie nr 10/WKiAW/16 z dnia 30 marca 2016 r.;

członek zespołu:

- Pan Paweł KAJKA – specjalista Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego NwOSG, upoważnienie nr 11/WKiAW/16 z dnia 30 marca 2016 r.

¹ Zwany dalej WOŚ.

² Zwany dalej NwOSG.

³ Zgodnie z zarządzeniem nr 57 Komendanta Głównego SG z dnia 20 czerwca 2016 r., z dniem 1 lipca 2016 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie organizacji i etatów jednostek organizacyjnych Straży Granicznej zostały wprowadzone zmiany etatowe w strukturze organizacyjnej NwOSG. Z dniem 1.07.2016 r. zlikwidowano Wydział Kontroli i Audytu Wewnętrznego i wprowadzono Wydział Kontroli, po wyodrębnieniu Audytu Wewnętrznego.

⁴ Dz. Urz. MSW z 2012 r., zwane dalej wytycznymi. Wytyczne zostały wprowadzone do stosowania w Straży Granicznej decyzją nr 139 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 30 sierpnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania w Straży Granicznej wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. Urz. KGSG poz. 47 z późn. zm.).

Czynności kontrolne przeprowadzono od dnia 30 marca 2016 r. do dnia 29 kwietnia 2016 r.

Funkcję kierownika podmiotu kontrolowanego w okresie objętym kontrolą pełnił:

- por. SG Adam MRÓZ – Naczelnik WOŚ.

I. Zakres kontroli.

1. Przedmiotem kontroli było:

- 1.1. rozwiązywania organizacyjno-funkcjonalne dotyczące realizacji zadania w zakresie zabezpieczania i przechowywania dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zatrzymanego w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych;
- 1.2. zabezpieczanie i przechowywanie dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zatrzymanego w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych;
- 1.3. dokumentowanie zabezpieczania i przechowywania dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zatrzymanego;
- 1.4. sprawowanie nadzoru służbowego nad realizacją zadań objętych kontrolą.

2. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do 5 kwietnia 2016 r.

II. Cel kontroli.

1. Celem kontroli było sprawdzenie i ocena:

- legalności, celowości oraz rzetelności postępowania WOŚ w zakresie zabezpieczania i przechowywania dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zatrzymanego w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych, a także ich dokumentowanie;
- rozwiązań organizacyjno-funkcjonalnych w kontrolowanej dziedzinie;
- sposobu sprawowania nadzoru służbowego nad realizacją ww. zadań przez osoby funkcyjne.

Ponadto celem kontroli było ujawnienie ewentualnych nieprawidłowości lub uchybień oraz osób za nie odpowiedzialnych, przyczyn i okoliczności ich powstania, a także skutków, jak również zebranie informacji przydatnych do podejmowania decyzji i formułowania zaleceń zmierzających do wyeliminowania potencjalnych nieprawidłowości lub uchybień, a także działań zmierzających do usprawnienia funkcjonowania danego obszaru.

2. Kontrolę przeprowadzono w oparciu o:

- wewnętrzne dokumenty organizacyjne związane z kontrolowanym obszarem, w tym: wewnętrzny podział zadań WOŚ, szczegółowe zakresy obowiązków i uprawnień osób funkcyjnych oraz depozytariusza;

- dokumentację sporządzoną w trakcie zabezpieczania i przechowywania dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zajętego w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych, m.in. protokoły zatrzymania rzeczy, metryczki, wykazy dowodów rzeczowych;
- protokoły z inwentaryzacji magazynu depozytowego za 2015 i 2016 r.;
- dokumentację świadczącą o sprawowaniu nadzoru służbowego.

Kontroli poddano 100 % dokumentacji oraz wszystkie miejsca przechowywania dowodów rzeczowych.

III. Ocena kontrolowanej działalności.

Realizację zadań objętych zakresem kontroli oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami⁵. Powyższa ocena jest oceną ogólną wynikającą z ustaleń poczynionych w poszczególnych obszarach kontrolowanej problematyki, udokumentowanych w aktach kontroli i ocenionych w oparciu o mierniki określone w programie kontroli. Stwierdzono, że postępowanie w zakresie zabezpieczania i przechowywania dowodów rzeczowych oraz mienia tymczasowo zatrzymanego w toku realizowanych postępowań przygotowawczych prowadzone było legalnie i celowo. Niemniej jednak nie ustrzeżono się błędów świadczących o braku staranności i rzetelności funkcjonariuszy prowadzących czynności związane z zabezpieczaniem dowodów rzeczowych. Wewnętrzny podział zadań uwzględniał realizację tego obszaru. Do prowadzenia magazynu dowodów rzeczowych⁶ wyznaczono funkcjonariuszy, niemniej nastąpiło to bez zachowania szczególnych wymogów formalnych w tym zakresie (brak decyzji komendanta NwOSG o powierzeniu mienia). Podobnie w przypadku przekazania do realizacji obowiązków depozytariusza jednemu z funkcjonariuszy, w jego szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień brak było jakichkolwiek zapisów w tym zakresie. Pomieszczenia magazynowe, w których przechowywano dowody rzeczowe były właściwie zabezpieczone. W jednym przypadku w magazynie depozytowym zdeponowano broń palną, co nie było zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Ujawniona nieprawidłowość nie przyniosła negatywnych następstw oraz nie miała zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność, niemniej przyczyniła się do ogólnej oceny podmiotu kontrolowanego. Stwierdzono, że wszystkie przyjmowane do magazynu depozytowego dowody rzeczowe były ewidencjonowane w księdze dowodów rzeczowych. Naczelnik WOŚ sprawował nadzór służbowy nad kontrolowaną dziedziną. Prowadzono kwartalne kontrole w zakresie zgodności stanu ewidencyjnego

⁵ Przyjęto ocenę w czterostopniowej skali: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami oraz negatywna.

⁶ Zwany dalej magazynem depozytowym.

dowodów rzeczowych ze stanem faktycznym magazynu depozytowego, jednak ich wyniki nie zostały odnotowane w książce dowodów rzeczowych. Przeprowadzano również roczne komisyjne inwentaryzacje magazynu depozytowego, udokumentowane odpowiednimi protokołami.

Ocenę sformułowano na podstawie następujących ustaleń:

1. 1. Rozwiązania organizacyjno-funkcjonalne dotyczące realizacji zadań w zakresie zabezpieczania i przechowywania dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zatrzymanego w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych.

Zadanie związane z przedmiotowym zakresem kontroli w NwOSG realizowane było zgodnie z regulaminem organizacyjnym Oddziału⁷ przez WOŚ. Ustalono, że w § 5 pkt 26 wewnętrznego podziału zadań WOŚ z dnia 31 lipca 2014 r. zatwierdzonym przez Komendanta NwOSG uwzględniono zadanie związane z prowadzeniem magazynu dowodów rzeczowych oraz ich ewidencją. Jego realizację powierzono Sekcji Postępowań Karnych⁸. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania związane z prowadzeniem magazynu depozytowego, tj. przechowywanie i prowadzenie ewidencji dowodów rzeczowych realizowało dwóch funkcjonariuszy Zespołu Techniki Kryminalistycznej⁹ (będącego w strukturze ww. Sekcji) wyznaczonych na depozytariusza, o którym mowa w § 220 Instrukcji w sprawie prowadzenia postępowań przygotowawczych przez Straż Graniczną¹⁰. Stwierdzono, że przekazanie dowodów rzeczowych znajdujących się w magazynie depozytowym przejmującemu obowiązki depozytariusza następowało na podstawie rozkazu dziennego Komendanta NwOSG¹¹. Odpowiedzialność za zabezpieczone dowody rzeczowe ponosi funkcjonariusz, pod którego pieczę znajdują się dowody, co wskazano w § 216 Instrukcji, a co winno być ściśle powiązane z koniecznością powierzenia mu tego mienia. Mając na uwadze wątpliwości w tym zakresie, gdyż w odniesieniu do zabezpieczonych dowodów rzeczowych w postępowaniach przygotowawczych nie zostało to wprost uregulowane, zespół kontrolny wystąpił

⁷ W myśl § 7 pkt 16 Zarządzenia Nr 56 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Komendzie Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej imienia Powstania Warszawskiego z siedzibą w Warszawie. (Dz. Urz. KGSG poz. 77 ze zm.) do szczegółowego zakresu zadań WOŚ należy „prowadzenie magazynów dowodów rzeczowych oraz nadzór nad funkcjonowaniem tych magazynów w Oddziale”.

⁸ § 6 ust. 4 pkt 19 wewnętrznego podziału zadań WOŚ (dokument niejawnny nr NW-OŚ-Z-1275/14.

⁹ Do dnia 4.04.2016 r. obowiązki depozytariusza pełnił C. od 5.04.2016 r. był nim ,

Akta kontroli, karta nr 216, 226.

¹⁰ Stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr 22 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 27 czerwca 2003 r. w sprawie określenia zasad nadzoru służbowego nad prowadzeniem postępowań przygotowawczych przez Straż Graniczną oraz wprowadzenia Instrukcji w sprawie prowadzenia postępowań przygotowawczych przez Straż Graniczną - zwana dalej Instrukcją.

¹¹ Przyjęcie obowiązków depozytariusza przez NwOSG z dnia 14.10.2014 r. zmieniony rozkazem dziennym nr 200 Komendanta NwOSG z dnia 15.10.2014 r. Przyjęcie obowiązków depozytariusza przez nastąpiło rozkazem dziennym nr 51 Komendanta NwOSG z dnia 15.03.2016 r. Akta kontroli, karty nr 230-237, 277-278.

do radcy prawnego NwOSG w celu uzyskania opinii prawnej. Zgodnie z nią¹² „powierzenie mienia funkcjonariuszowi Straży Granicznej zatrudnionemu w magazynie depozytowym winno nastąpić w formie pisemnej, na podstawie decyzji kierownika jednostki organizacyjnej, będącej dysponentem tego mienia. Zgodnie bowiem z przepisem art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej (...) funkcjonariusz odpowiada, z zastrzeżeniem art. 2, w pełnej wysokości za szkodę w mieniu powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu albo wyliczenia się, zwanym dalej "mieniem powierzonym". Natomiast zasady i tryb powierzenia funkcjonariuszom mienia, o których mowa w ust. 1, określił, w drodze rozporządzenia, Prezes Rady Ministrów oraz ministrowie, o których mowa w art. 1 ust. 1 cyt. ustawy, wydane na podstawie delegacji ustawowej wskazanej w przepisie art. 10 ust. 3 cyt. ustawy. W odniesieniu do funkcjonariuszy Straży Granicznej zasady i tryb powierzenia mienia określają przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 grudnia 2004 r. w sprawie zasad i trybu powierzania mienia funkcjonariuszom Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej (...). Powyższe dotyczy powierzenia mienia, z obowiązkiem zwrotu albo wyliczenia się, tj. środków pieniężnych, papierów wartościowych, uzbrojenia, sprzętu technicznego oraz innego mienia niezbędnego do wykonywania zadań służbowych. W przypadku funkcjonariusza zatrudnionego w magazynie (zamykanym pomieszczeniu), przystosowanym do przechowywania mienia pod jego bezpośrednim nadzorem, powierzenie mienia następuje dodatkowo na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej na pisemne polecenie kierownika jednostki.” Ustalono, że taka inwentaryzacja, z której sporządzono protokół została przeprowadzona¹³.

Stwierdzono, że w szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień nie określono wykonywania zadania związanego z prowadzeniem magazynu depozytowego WOŚ¹⁴. Ze względu na szczególny i wyodrębniony charakter prowadzenia magazynu depozytowego, co znalazło odzwierciedlenie w regulaminie organizacyjnym NwOSG oraz Instrukcji, zadanie to winno zostać zapisane w szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień depozytariusza. Brak powyższego potraktowano jako uchybienie, czyli odstępstwo od stanu pożądanego mające charakter wyłącznie formalny, nie powodujące negatywnych następstw dla kontrolowanej działalności. Niemniej brak powierzenia mienia stosowną decyzją Komendanta NwOSG oraz formalnego przekazania obowiązków depozytariusza

¹² Akta kontroli, karta nr 276.

¹³ Akta kontroli, karta nr 171-210.

¹⁴ Akta kontroli, karta nr 215.

szczegółowym zakresem obowiązków i uprawnień mogło uniemożliwiać lub powodować problemy w pociągnięciu do odpowiedzialności z tytułu utraty mienia (dowodów rzeczowych) w przypadku wszczęcia postępowania szkodowego lub postępowania dyscyplinarnego, w związku z niewłaściwym wykonywaniem czynności służbowych. Odpowiedzialność za powyższe ponosi naczelnik WOŚ¹⁵. W zakresie obowiązków drugiego depozytariusza zadanie to zostało uwzględnione¹⁶.

Kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

2. Zabezpieczanie i przechowywanie dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zatrzymanego w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych.

Decyzję o miejscu przechowywania dowodu rzeczowego, w myśl § 221 ust. 1 Instrukcji, każdorazowo podejmuje funkcjonariusz prowadzący postępowanie przygotowawcze. Ustalono, że dowody rzeczowe, które pozostawały w aktach sprawy były przechowywane w szafach metalowych znajdujących się w pomieszczeniach służbowych funkcjonariuszy prowadzących postępowania. Dostęp do dowodów rzeczowych miał funkcjonariusz prowadzący postępowanie. Dowody rzeczowe w postaci samochodów znajdowały się w wydzielonej części garaży WOŚ znajdujących się na terenie Komendy NwOSG. Warunki, w jakich były one przechowywane, uniemożliwiały ich utratę lub obniżenie wartości. Dowody rzeczowe w postaci zagranicznych środków płatniczych oraz polskich pieniędzy przekazane zostały na przechowanie do Narodowego Banku Polskiego, co było zgodne z § 221 ust. 4 Instrukcji¹⁷.

Ustalono, że w Komendzie NwOSG funkcjonował magazyn depozytowy umiejscowiony w budynku nr 6 w pomieszczeniu nr 106, specjalnie do tego celu wydzielonym i odpowiednio zabezpieczonym¹⁸. Na podstawie wykazów dowodów rzeczowych stwierdzono fakt przyjęcia i wydania dowodów rzeczowych do magazynu depozytowego przez osobę nie będącą depozytariuszem¹⁹. Zastępca Naczelnik WOŚ odnosząc się do powyższej kwestii wyjaśnił, że zostały one tam zdeponowane na jego polecenie przez zespół 3 funkcjonariuszy. Na okoliczność przyjęcia dowodów rzeczowych do magazynu depozytowego sporządzona została notatka służbowa²⁰.

¹⁵ Zgodnie z § 19 ust. 2 zarządzenia nr 28 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie utworzenia placówek i dywizjonów Straży Granicznej, określenia ich terytorialnego zasięgu działania, a także określenia szczegółowego zakresu zadań terenowych organów Straży Granicznej oraz organizacji komend oddziałów, placówek i dywizjonów (Dz. Urz. KGSG z 2011 r., nr 7, poz. 29 z późn. zm.): „Komendanci placówek i dywizjonów oraz kierownicy komórek organizacyjnych komendy oddziału, w terminie trzech miesięcy od dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, ustalą wewnętrzny podział zadań i określą szczegółowy zakres obowiązków i uprawnień dla poszczególnych stanowisk służbowych.”

¹⁶ Akta kontroli, karta nr 216.

¹⁷ W myśl § 234 ust. 3 Instrukcji, naczelnik wydziału winien dokonać sprawdzenia zgodności stanu tych dowodów z dokumentacją znajdującą się w aktach postępowania. Dodatkowo wynik tego sprawdzenia powinien odnotować w karcie nadzoru postępowania. Z uwagi na przekazanie akt głównych i kontrolnych z prowadzonych postępowań przygotowawczych do właściwego organu poza SG, zespół kontrolny odstąpił od kontroli tego wymogu. Akta kontroli, karta nr 270-271.

¹⁸ Protokół oględzin z dnia 5.04.2016 r. Akta kontroli, karta nr 211.

¹⁹ Akta kontroli, karty nr 44-48.

²⁰ Akta kontroli, kart nr 260-262.

Nie odniósł się natomiast do przypadku przyjęcia przez osobę nie będącą depozytariuszem dowodów rzeczowych do magazynu w dniu 12.08.2015 r. Mając jednak na uwadze, że osoba ta nie została wyznaczona na depozytariusza działania takie należy uznać za niezgodne z przepisami § 220 ust. 1 Instrukcji²¹. Na podstawie informacji naczelnika Wydziału Ochrony Informacji NwOSG stwierdzono, że dostęp do kluczy magazynu depozytowego, poza depozytariuszem, miały inne osoby WOŚ²². Umożliwiałoby im to wstęp do tego pomieszczenia, co było niezgodne z § 220 ust. 5 Instrukcji²³. W ocenie zespołu kontrolnego dostęp do magazynu depozytowego winien posiadać wyłącznie depozytariusz, a w przypadku jego nieobecności oraz w sytuacjach wyjątkowych powołana przez Komendanta Oddziału komisja. Dostęp do magazynu depozytowego bez udziału depozytariusza zagraża nienaruszalności dowodów rzeczowych i może przyczynić się do powstania nieprawidłowości w tym zakresie. Ich skutkiem może być przypisanie winy depozytariuszowi i pociągnięcie go do odpowiedzialności z tego tytułu, gdyż zgodnie z § 216 Instrukcji „Odpowiedzialność za zabezpieczone dowody rzeczowe ponosi funkcjonariusz, pod którego pieczę znajdują się dowody.”

Ustalono, że w magazynie depozytowym znajdowały się 2 szt. broni, których przechowywanie w nim jest zabronione²⁴. Zgodnie z § 221 ust. 15 Instrukcji dowody rzeczowe w postaci broni palnej albo pneumatycznej lub ich części oraz amunicji, deponuje się w magazynie uzbrojenia jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, do czasu przekazania właściwej jednostce Policji. Naczelnik WOŚ wyjaśnił, że ich umieszczenie w magazynie depozytowym Oddziału było dopuszczalne przed przekazaniem do ekspertyzy²⁵. Ponadto przywołał ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks postępowania karnego*²⁶, stwierdzając, że nie było możliwe przekazanie broni zapakowanej i oznaczonej metryczką, stanowiącej dowód rzeczowy, do magazynu uzbrojenia NwOSG. Wyjaśnienia naczelnika WOŚ nie zasługują na uwzględnienie. W ocenie zespołu kontrolnego nieprawidłowość ta mogła skutkować potencjalnym niebezpieczeństwem dla zdrowia i życia, gdyż ustawodawca w szczególności za taki przedmiot uznał broń. Zgodnie z art. 232a § 1 kpk „Przedmioty i substancje stwarzające niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia, a w szczególności broń, amunicję, materiały wybuchowe lub łatwopalne, materiały radioaktywne, substancje trujące, duszące lub parzące, środki odurzające, substancje psychotropowe lub ich

²¹ „Dowody rzeczowe w Straży Granicznej przechowują i prowadzą ich ewidencję wyznaczeni funkcjonariusze, zwani dalej depozytariuszami”.

²² W sumie 8 osób, tj. poza dwoma depozytariuszami naczelnik WOŚ, dwóch jego zastępców, kierownik sekcji, dwoje techników kryminalistyki. Akta kontroli, karta nr 240.

²³ „Niedopuszczalne jest przechowywanie dowodów rzeczowych w pomieszczeniach, do których wstęp mają osoby trzecie”.

²⁴ Akta kontroli, karty nr 19, 36.

²⁵ Akta kontroli, karty nr 243-244.

²⁶ Dz. U. z 1997 r. nr 89, poz. 555 ze zm., zwana dalej kpk.

preparaty oraz prekursory kategorii 1, a także wyroby tytoniowe i napoje alkoholowe, przechowuje się w miejscu i w sposób zapewniający ich należyte zabezpieczenie.” W myśl dyspozycji zawartej w art. 232a § 5 kpk Rada Ministrów wydała w dniu 14 grudnia 2012 r. rozporządzenie w sprawie podmiotów uprawnionych do przechowywania oraz zniszczenia w postępowaniu karnym przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia²⁷, w którym określono podmioty uprawnione do przechowywania m.in. broni palnej i amunicji. W myśl § 5 ust. 1 tego rozporządzenia „miejscami zapewniającymi bezpieczne przechowywanie przedmiotów i substancji oraz ich próbek mogą być wyłącznie miejsca uwzględniające właściwości danego przedmiotu i substancji oraz zapewniające prawidłowość ich zabezpieczenia na potrzeby postępowania karnego.” Miejscami, o których mowa powyżej są „w odniesieniu do broni i amunicji kalibru do 20 mm - magazyny jednostek organizacyjnych Żandarmerii Wojskowej, w sprawach przez nią prowadzonych, oraz magazyny właściwych miejscowo komend Policji”, o czym mowa w § 5 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia. Ponadto stwierdzić należy, że z Księgi dowodów rzeczowych²⁸ nie wynikało, aby broń znajdowała się w ekspertyzie. Niezależnie od tego przed oddaniem broni do ekspertyzy winna ona być umieszczona w magazynie broni NwOSG, a po ekspertyzie niezwłocznie przekazana na przechowanie do właściwej jednostki Policji. Przechowywanie przedmiotów zabronionych w magazynie depozytowym było niedopuszczalne i niezgodne z ww. przepisami. Odpowiedzialność za powyższe ponosi depozytariusz²⁹ przyjmujący dowód rzeczowy w postaci broni palnej do magazynu oraz funkcjonariusz prowadzący postępowanie, który jako osoba podejmująca decyzję wskazała magazyn depozytowy jako miejsce jej przechowywania³⁰. Ponadto odpowiedzialność za tę nieprawidłowość ponosi również naczelnik WOŚ z tytułu sprawowanego nadzoru nad właściwym zabezpieczeniem i przechowywaniem dowodów rzeczowych. W trakcie trwania kontroli naczelnik WOŚ podjął czynności zmierzające do przekazania broni Policji³¹.

Kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

3. Dokumentowanie zabezpieczania i przechowywania dowodów rzeczowych i mienia tymczasowo zatrzymanego.

Ustalono, że prowadzono Księgę, w której ewidencjonowano wszystkie Wykazy dowodów rzeczowych, bez względu na miejsce przechowywania dowodów

²⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 1486.

²⁸ RWD 117/12, zwana dalej Księgą.

²⁹ Akta kontroli, karta nr 36.

³⁰ Akta kontroli, karty nr 32-36.

³¹ Akta kontroli, karta nr 275.

rzeczowych³². Sposób prowadzenia dokumentu był zgodny z dołączoną do niego instrukcją wypełniania. Niemniej opis i liczba rubryk zawartych w księdze odbiegała od opisu i liczby rubryk określonych w § 219 ust. 2 Instrukcji. Instrukcja przewidywała odnotowywanie w jednej z rubryk poszczególne dowody, określając ich nazwę, cechy, numery, kolor, rozmiar itp., w taki sam sposób jak opisano je w wykazie dowodów rzeczowych. Natomiast zgodnie z instrukcją dołączoną do Księgi wpisywano tam numery, pod którymi dane dowody rzeczowe były wyszczególnione. Naczelnik WOŚ wyjaśnił, że odniesieniem do Księgi były wykazy dowodów rzeczowych, w których deponowane dowody były szczegółowo opisane³³. W ocenie zespołu kontrolnego pomimo, że Instrukcja regulowała ewidencję przyjmowanych dowodów w sposób odmienny, prowadzenie księgi spełniało wymogi w niej zawarte. Powyższe nie powodowało negatywnych następstw w kontrolowanym obszarze.

Stwierdzono przypadki, że w Księdze nie wskazywano faktycznego miejsca przechowywania dowodów rzeczowych, co było niezgodne z § 219 ust. 2 pkt 5 Instrukcji. Analizując Wykazy dowodów rzeczowych można było stwierdzić, gdzie poszczególne dowody rzeczowe znajdowały się (np. w aktach postępowania, magazynie depozytowym lub w innym miejscu). Niemniej nie zwalniało to funkcjonariusza z ww. obowiązku. Ponadto stwierdzono również przypadki niewłaściwego wskazywania miejsca przechowywania dowodów rzeczowych, np. jako miejsce przechowywania pojazdów mechanicznych podawano „akta prowadzonego postępowania”³⁴. Naczelnik WOŚ wyjaśnił, że spowodowane to było pomyłkami pisarskimi lub niedopatrzzeniami osób sporządzających Wykazy³⁵. Wskazane uchybienia nie spowodowały negatywnych skutków w kontrolowanym obszarze, niemniej należy ujednolicić wypełnianie rubryk w Księdze oraz stosować zasadę odnotowywania w niej miejsca przechowywania dowodów.

W zakresie oznaczania dowodów rzeczowych przyjmowanych do magazynu ustalono, że opakowania dowodów rzeczowych posiadały prawidłowe oznaczenia lub przywieszki. Jednak dostrzeżono pewne uchybienia formalne w tym zakresie polegające na braku wskazania nazwy organu, do dyspozycji którego dowód rzeczowy pozostawał. Na opakowaniach przyjętych do magazynu depozytariusz nanosił oznaczenia poprzez wpisanie: imienia i nazwiska osoby, której dotyczą, numeru RSD, numeru wykazu dowodów rzeczowych i numeru pozycji tego wykazu. Natomiast zamiast nazwy organu, do dyspozycji którego dowód pozostawał, wpisywano dane

³² Akta kontroli, karty nr 15-29.

³³ Akta kontroli, kart nr 268.

³⁴ Akta kontroli, karty nr 39,40.

³⁵ Akta kontroli, karty nr 268-269.

funkcjonariusza sporządzającego Wykaz³⁶. Naczelnik WOŚ wyjaśnił, że były to dane funkcjonariusza, działającego w imieniu organu, do dyspozycji którego pozostaje dowód rzeczowy³⁷. W ocenie zespołu kontrolnego takie działanie stanowiło uchybienie, jednak nie spowodowało powstania negatywnych skutków.

Badając zgodność sporządzonej w trakcie postępowania przygotowawczego dokumentacji procesowej z art. 94 § 1³⁸ i art. 148 § 1³⁹ kpk stwierdzono, że odpowiadała ona wymogom formalnym przewidzianym w powyższych przepisach. Niemniej jednak nie ustrzeżono się błędów, które ocenione zostały jako uchybienia. Dotyczyły one następujących braków stwierdzonych w protokołach lub postanowieniach⁴⁰:

- daty przy podpisie złożonym przez osobę, której rzecz zatrzymano;
- daty przy podpisie osoby, u której dokonano przeszukania;
- podpisu osoby, u której dokonano zatrzymania rzeczy w miejscu pod pouczeniem o przysługujących z tego tytułu prawach;
- podpisu osoby w miejscu potwierdzającym otrzymanie pokwitowania zabranych rzeczy;
- wskazania w pouczeniu - o prawie złożenia zażalenia do Sądu Rejonowego;
- imienia i nazwiska osoby, którą pouczano o prawie żądania doręczenia postanowienia zatwierdzającego zatrzymanie rzeczy;
- daty przy podpisie funkcjonariusza określającej termin wydania zarządzenia o doręczeniu podejrzanemu postanowienia;
- podpisu osoby, której rzecz oddano na przechowanie (pod oświadczeniem, o zobowiązaniu jej do przedstawienia oddanych na przechowanie rzeczy - na każde żądanie Sądu lub organu prowadzącego postępowanie);
- podpisu funkcjonariusza prowadzącego przeszukanie;
- podpisu funkcjonariusza/y biorącego/ych udział w przeszukaniu;
- nazwy i numeru rejestru albo znaku sprawy lub nazwy jednostki organizacyjnej, w imieniu której realizowano czynności;
- daty sporządzenia spisu i opisu rzeczy oraz ilości pozycji w nim się znajdujących.

³⁶ Akta kontroli, karta nr 224.

³⁷ Akta kontroli, karta nr 260.

³⁸ Postanowienie powinno zawierać: 1) oznaczenie organu oraz osoby lub osób, wydających postanowienie, 2) datę wydania postanowienia, 3) wskazanie sprawy oraz kwestii, której postanowienie dotyczy, 4) rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej, 5) uzasadnienie, chyba że ustawa zwalnia od tego wymagania.

³⁹ Protokół powinien zawierać: 1) oznaczenie czynności, jej czasu i miejsca oraz osób w niej uczestniczących, 2) przebieg czynności oraz oświadczenia i wnioski jej uczestników, 3) wydane w toku czynności postanowienia i zarządzenia, a jeżeli postanowienie lub zarządzenie sporządzono osobno, wzmiankę o jego wydaniu, 4) w miarę potrzeby stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności.

⁴⁰ Akta kontroli, karty nr 245-255.

Badając zgodność dokumentacji dotyczącej dowodów rzeczowych z § 215 ust. 2⁴¹ Instrukcji stwierdzono, że zawierała ona wszystkie elementy składowe określone w tym przepisie. Niemniej w opisie pojazdów mechanicznych nie zamieszczono m.in. roku produkcji, stanu licznika przejechanych kilometrów, stanu ogumienia, ilości odczytanego paliwa, co było niezgodne z tym przepisem⁴².

Ustalono, że w kontrolowanym okresie w magazynie depozytowym umieszczono 9 przedmiotów stanowiących dowody rzeczowe zabezpieczone przez funkcjonariuszy WOŚ⁴³. Stwierdzono, że w aktach kontrolnych sprawy nr RSD 664/2015/14 na Wykazie dowodów rzeczowych brakowało podpisu depozytariusza potwierdzającego przyjęcie dowodu do magazynu dowodów rzeczowych, co było niezgodne z § 218 ust. 6 Instrukcji⁴⁴.

Stwierdzone powyżej uchybienia formalne wynikały, w opinii zespołu kontrolnego, z braku rzetelności osób dokumentujących czynności procesowe. Mogły one skutkować podważeniem zasadności, legalności oraz prawidłowości realizowanych czynności procesowych (zażalenie), a także zniweczyć dotychczasowe czynności służbowe prowadzone przez funkcjonariuszy SG i doprowadzić przykładowo do umorzenia postępowania toczącego się w danej sprawie. Ponadto niewłaściwe wykonywanie ww. czynności może również negatywnie wpływać na wizerunek Straży Granicznej jako formacji profesjonalnej, która wykonuje wszystkie swoje zadania na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Odpowiedzialność za powyższe ponoszą funkcjonariusze bezpośrednio prowadzący postępowania przygotowawcze oraz ich bezpośredni przełożeni z racji sprawowanego nad nimi nadzoru służbowego.

Kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z uchybieniami**.

4. Sprawowanie nadzoru służbowego nad realizacją zadań objętych kontrolą.

Zasady sprawowania nadzoru nad postępowaniem z dowodami rzeczowymi i mieniem tymczasowo zajętym zostały określone w Rozdziale 34 Działu III Instrukcji. Zgodnie z § 234 ust. 1 Instrukcji bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem magazynu depozytowego i prowadzonej ewidencji sprawuje naczelnik wydziału. W myśl § 234 ust. 2 Instrukcji naczelnik wydziału systematycznie nadzoruje

⁴¹ Przedmioty stanowiące dowody rzeczowe funkcjonariusz szczegółowo opisuje w odpowiednim protokole (protokół przesłuchania, protokół oględzin, protokół zatrzymania rzeczy). Poza rodzajem lub nazwą przedmiotu funkcjonariusz w opisie podaje także: wielkość i ilość, znaki firmowe, numery, gatunek, kolor, cechy probiercze, ewentualne napisy i uszkodzenia oraz inne znaki szczególne. W opisie pojazdów mechanicznych ponadto uwzględnia stan techniczny pojazdu z podaniem widocznych uszkodzeń, ogólny stopień zużycia, odczytany rok produkcji, stan licznika przejechanych kilometrów, stan ogumienia, odczytanie wskaźnika ilości paliwa oraz dodatkowe wyposażenie pojazdu. Do opisu przedmiotów dołącza - w miarę możliwości i potrzeby - dokumentację fotograficzną przedstawiającą istotne dla postępowania cechy dowodu rzeczowego.

⁴² Pozycja 8 i 9 wykazu nr 1/515/15. Akta kontroli, karta nr 40.

⁴³ Akta kontroli, karty nr 36, 110-111, 113, .

⁴⁴ Funkcjonariusz prowadzący postępowanie przygotowawcze, każdorazowo po uzyskaniu dowodów rzeczowych, podejmuje decyzję co do miejsca ich przechowywania. Jeżeli dowody rzeczowe lub ich części będą przechowywane w depozycie Straży Granicznej przekazuje się je depozytariuszowi, który potwierdza przyjęcie do magazynu depozytowego składając swój podpis w rubryce 4 przy odpowiedniej pozycji każdego egzemplarza wykazu.

przestrzegania przepisów o postępowaniu z dowodami rzeczowymi i przedmiotami tymczasowo zajętych (pkt 1), co najmniej raz w kwartale kontroluje lub zleca przeprowadzenie kontroli w zakresie zgodności stanu ewidencyjnego dowodów rzeczowych ze stanem faktycznym magazynu depozytowego, a wyniki kontroli odnotowuje w książce dowodów rzeczowych (pkt 2). Ponadto przeprowadza w I kwartale każdego roku komisijną inwentaryzację magazynu depozytowego, a protokół z inwentaryzacji przedkłada komendantowi oddziału (pkt 3). Stosownie do § 220 ust. 6 Instrukcji naczelnik wydziału sprawuje nadzór nad właściwym zabezpieczeniem i przechowywaniem dowodów rzeczowych. Zadanie związane z pełnieniem nadzoru zostało ujęte w pkt 3 ppkt 29 szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień naczelnika WOŚ⁴⁵, zgodnie z którym sprawuje on: „nadzór nad prowadzeniem magazynu dowodów rzeczowych w oddziale oraz ich ewidencją i funkcjonowaniem”.

Ustalono, że w myśl § 234 ust. 2 pkt 2 Instrukcji⁴⁶ kontrole stanu ewidencyjnego dowodów rzeczowych zostały zlecone przez naczelnika wydziału. W oparciu o wyjaśnienia naczelnika WOŚ ustalono, że wymóg kontroli za I kwartał 2015 r. i I kwartał 2016 r. został wypełniony poprzez dokonanie w tych okresach komisyjnej inwentaryzacji magazynu, z których sporządzono protokoły oraz dokonano adnotacji w Księdze potwierdzającej przeprowadzenie kontroli w postaci inwentaryzacji⁴⁷. Stwierdzono, że weryfikację stanu ewidencyjnego ze stanem faktycznym dowodów rzeczowych znajdujących się w magazynie depozytowym w II kwartale 2015 r. przeprowadził zastępca naczelnika WOŚ. Wyniki tej kontroli nie zostały odnotowane w Księdze, co było niezgodne z § 234 ust. 2 pkt 2 Instrukcji. Ponadto, jak wyjaśnił naczelnik WOŚ w ramach kontroli za III i IV kwartał 2015 r., w okresie od 20.08.2015 r. do 7.12.2015 r. została przeprowadzona kontrola w zakresie zgodności stanu ewidencyjnego dowodów rzeczowych ze stanem faktycznym magazynu depozytowego przez komisję powołaną rozkazem dziennym Komendanta Oddziału⁴⁸. Z tej czynności sporządzono sprawozdanie, zatwierdzone przez Komendanta Oddziału jednak nie dokonano stosownych adnotacji w Księdze. Wyjaśnienia naczelnika WOŚ zasługują na uwzględnienie, niemniej brak odnotowania

⁴⁵ Stanowiący załącznik nr 5 do decyzji nr 255 Komendanta Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego z dnia 21 października 2014 r. w sprawie podziału zadań pomiędzy Komendantem Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego, jego zastępcami i głównym księgowym oraz wprowadzenia szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień zastępców komendanta Oddziału, głównego księgowego oraz komendantów placówek i kierowników komórek organizacyjnych Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego.

⁴⁶ Naczelnik Wydziału w związku ze sprawowanym nadzorem: „co najmniej raz w kwartale kontroluje lub zleca przeprowadzenie kontroli w zakresie zgodności stanu ewidencyjnego dowodów rzeczowych ze stanem faktycznym magazynu depozytowego, a wyniki kontroli odnotowuje w książce dowodów rzeczowych.”

⁴⁷ Akta kontroli, karta nr 21, 27, 225.

⁴⁸ Akta kontroli, karta nr 225.

w Księdze wyników kontroli kwartalnych powoduje niedopełnienie wymogu formalnego, o którym mowa w ww. przepisie.

W ocenie zespołu kontrolnego przepisy Instrukcji w sposób precyzyjny regulują zasady i tryb przeprowadzania kontroli kwartalnych i są odmienne od tych, które dotyczą rocznej inwentaryzacji magazynu depozytowego. Przepisy nie zabraniają wspólnego (w jednym czasie) ich dokonywania, niemniej jednak wyraźnie wskazują, aby wyniki z kwartalnych kontroli w zakresie zgodności stanu ewidencyjnego dowodów rzeczowych ze stanem faktycznym magazynu depozytowego każdorazowo odnotowywać w Księdze. Tym bardziej, że w myśl przepisów Instrukcji, w każdym kwartale to naczelnik wydziału kontroluje lub zleca przeprowadzenie takiej kontroli, natomiast komisyjne inwentaryzacje magazynu depozytowego przeprowadzone zostały na polecenie Komendanta Oddziału, tj. kierownika jednostki organizacyjnej, na podstawie wydanego przez niego rozkazu dziennego⁴⁹. Powyższe nie spowodowało negatywnych następstw w kontrolowanej działalności WOŚ, jednak brak właściwej interpretacji tego przepisu spowodował powstanie powyższego uchybienia, za które odpowiedzialność ponoszą osoby przeprowadzające te kontrole.

Ustalono, że dochowano wymogu przeprowadzenia w I kwartale każdego roku kalendarzowego komisyjnej inwentaryzacji magazynu depozytowego, sporządzony z nich protokół przedłożono Komendantowi Oddziału⁵⁰.

Kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z uchybieniami**.

IV. Wnioski/zalecenia.

1. Opracować, zgodnie z obowiązującą w Nadwiślańskim Oddziale Straży Granicznej w tym zakresie procedurą, projekt decyzji o powierzeniu mienia funkcjonariuszowi wyznaczonemu do przechowywania dowodów rzeczowych i prowadzenia ich ewidencji, a następnie przedłożyć go do podpisania Komendantowi NwOSG.
2. W szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy wyznaczonych na depozytariusza bezwzględnie ujmować obowiązki związane z realizacją czynności służbowych związanych z przechowywaniem dowodów rzeczowych w magazynie.
3. Przyjmowania dowodów rzeczowych do magazynu depozytowego WOŚ dokonywać wyłącznie przez depozytariusza, a w sytuacjach tego wymagających przez komisję, powoływaną przez Komendanta NwOSG.

⁴⁹ Akta kontroli, karta nr 237.

⁵⁰ Akta kontroli, karty nr 126-210.

4. Uprawnienia do pobierania kluczy do magazynu depozytowego ograniczyć wyłącznie do funkcjonariusza wyznaczonego do jego prowadzenia (depozytariusza).
5. Zobowiązać depozytariusza do bezwzględnego przestrzegania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2012 r. *w sprawie podmiotów uprawnionych do przechowywania oraz zniszczenia w postępowaniu karnym przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1486) regulującego miejsca przechowywania broni zatrzymanej na potrzeby postępowania karnego.
6. Dowody rzeczowe w postaci broni palnej, do czasu przekazania jej właściwej jednostce Policji bezwzględnie deponować w magazynie uzbrojenia Wydziału Zaopatrzenia Materiałowego NwOSG.
7. Opracować i wdrożyć do prowadzenia Księgę dowodów rzeczowych według wymogów określonych w § 219 ust. 2 Instrukcji, a dotychczas prowadzone Księgi zakończyć zgodnie z odrębnymi przepisami.
8. Zobowiązać depozytariusza do bezwzględnego wskazywania:
 - w Księdze dowodów rzeczowych faktycznego miejsca przechowywania dowodów rzeczowych, o czym mowa w § 219 ust. 2 pkt 5 Instrukcji,
 - na opakowaniach dowodów rzeczowych przyjmowanych do magazynu nazwy organu, w dyspozycji którego dowód rzeczowy pozostaje, zgodnie z § 219 ust. 3 pkt 4 Instrukcji.
9. Zobowiązać podległych funkcjonariuszy do prawidłowego i rzetelnego wypełniania dokumentów procesowych, z uwzględnieniem uwag zawartych w treści wystąpienia pokontrolnego (s. 10).
10. Zobowiązać funkcjonariuszy do opisywania dowodów rzeczowych z uwzględnieniem wszystkich elementów, o których mowa w § 215 ust. 2 Instrukcji, w szczególności zaś opisując pojazdy mechaniczne bezwzględnie zawierać:
 - stan techniczny pojazdu z podaniem widocznych uszkodzeń,
 - ogólny stopień zużycia,
 - odczytany rok produkcji,
 - stan licznika przejechanych kilometrów,
 - stan ogumienia,
 - odczytanie wskaźnika ilości paliwa,
 - dodatkowe wyposażenie pojazdu.

11. Zobowiązać funkcjonariuszy prowadzących postępowania przygotowawcze do przekazywania depozytariuszowi wszystkich egzemplarzy wykazów dowodów rzeczowych w celu złożenia przez niego podpisu potwierdzającego przyjęcie dowodu rzeczowego do magazynu depozytowego, zgodnie z § 218 ust. 6 Instrukcji.
12. Dokonując kontroli w zakresie zgodności stanu ewidencyjnego dowodów rzeczowych ze stanem faktycznym magazynu depozytowego ściśle przestrzegać przepisu § 234 ust. 2 pkt 2 Instrukcji dotyczącego liczby i okresów przeprowadzanych kwartalnych kontroli, a także odnotowywania w książce dowodów rzeczowych ich wyników.
- V. Informację o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć w terminie do dnia 31.08.2016 r. za pośrednictwem naczelnika Wydziału Kontroli Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej.
- VI. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli prowadzonej w Nadwiślańskim Oddziale Straży Granicznej zarejestrowanej pod numerem wg opisu 31/2008 karta nr 22, poz. 6.
- VII. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przeznaczony jest dla kierownika podmiotu kontrolowanego.

KOMENDANT
Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej
Im. Powstania Warszawskiego
gen. bryg. SG Jarosław FRĄCZYK
.....
stopień, imię i nazwisko oraz podpis zarządzającego kontrolę

Wykonano w 2 egz.
Egz. nr 1 – WOS NwOSG
Egz. nr 2 – akta kontroli.
Opracował i sporządził: zespół kontrolny.
Dnia 27.07.2016 r.

